

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

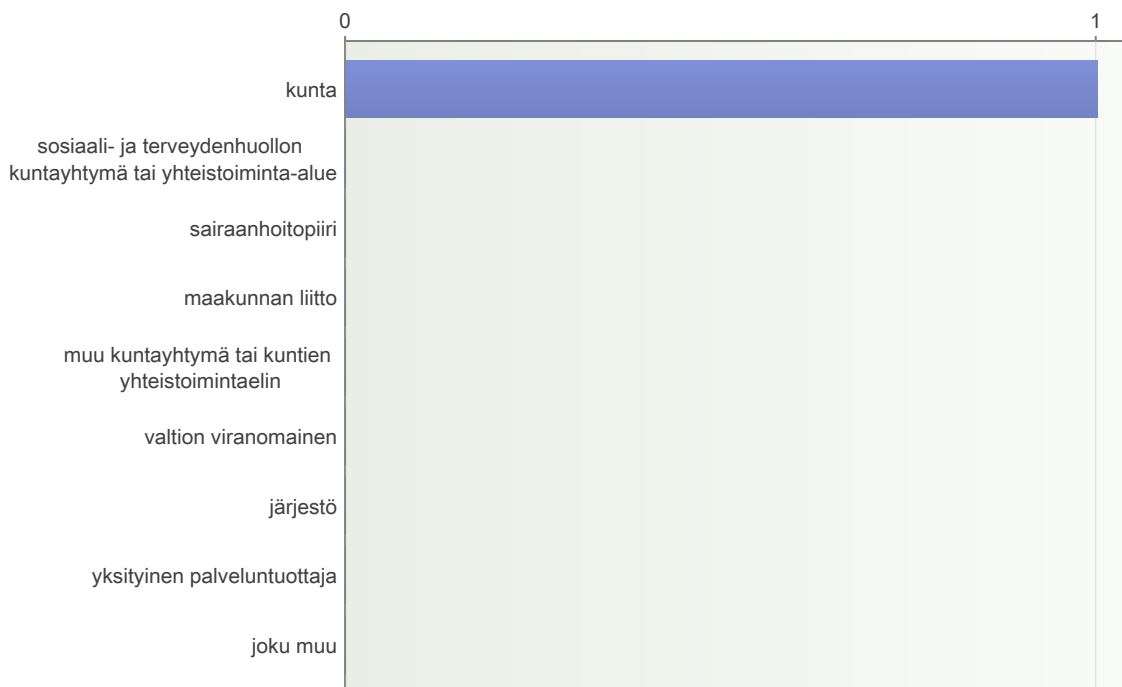
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Kihniön kunta	Petri Liukku	petri.liukku@kihnio.fi, 044-7541201	4.12.2017	Kunnanhallitus

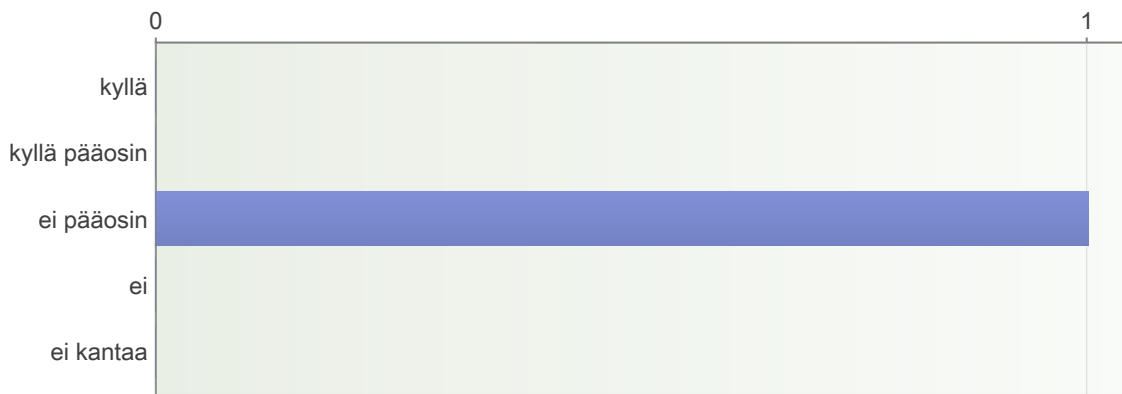
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

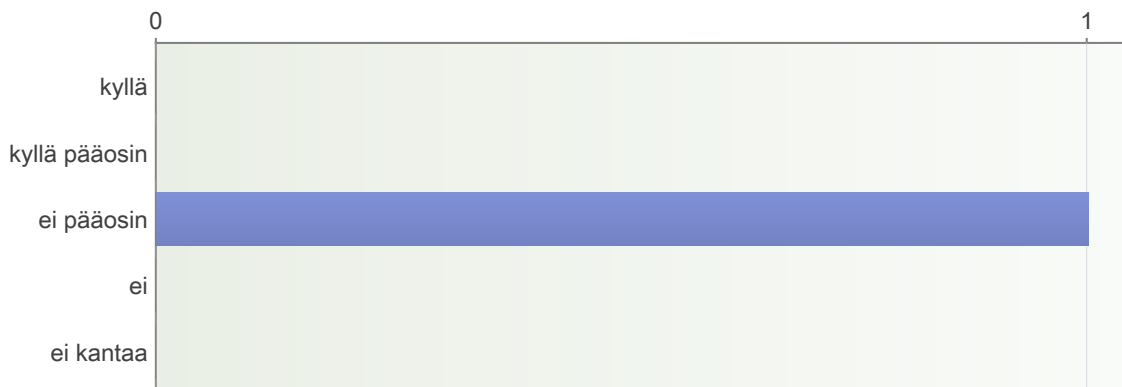
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen saatavuus parantuu lähtökohtaisesti vain niillä alueilla, mihin syntyvät toimivat markkinat. esitetyllä mallilla terveyserot kasvavat alueellisesti. Edellisen johdosta maakunnan tulee huolehtia siitä, että valinnanvapaus toteutuu myös maakunnan harvaanasutulla reuna-alueella.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

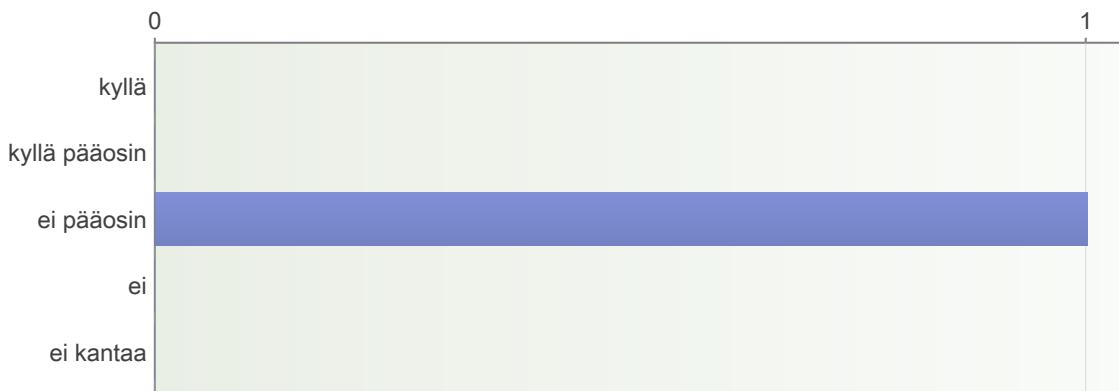
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asia riippuu pääosin siitä, onko asiakas tietoinen oikeuksistaan ja tarjolla olevista vaihtoehdoista. Valinnanvapautta pystyy hyödyntämään parhaiten asiakas, joka terveydentilansa ja toimintakykynsä pohjalta pystyy itse etsimään tietoa saatavilla olevista mahdollisuuksista ja arvioimaan omia tarpeitaan palvelujen saannin näkökulmasta. Vastaavasti mitä sairaampi ja heikkokuntoisempi palveluntarvitsija on kyseessä, sitä huonommin hän kykenee tekemään valintoja.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

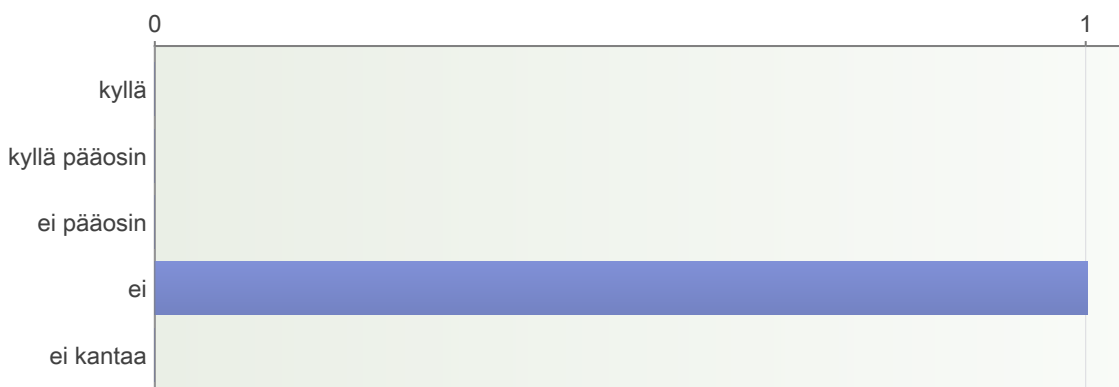
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanmahdollisuus toteutuu pääosin sähköisesti. Ilman täydellistä asiantuntemusta sähköisesti listatuista palveluntuottajista asiakkaan on jokseenkin mahdotonta valita laadukkain ja osaavin palveluntuottaja omaan tilanteeseensa.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

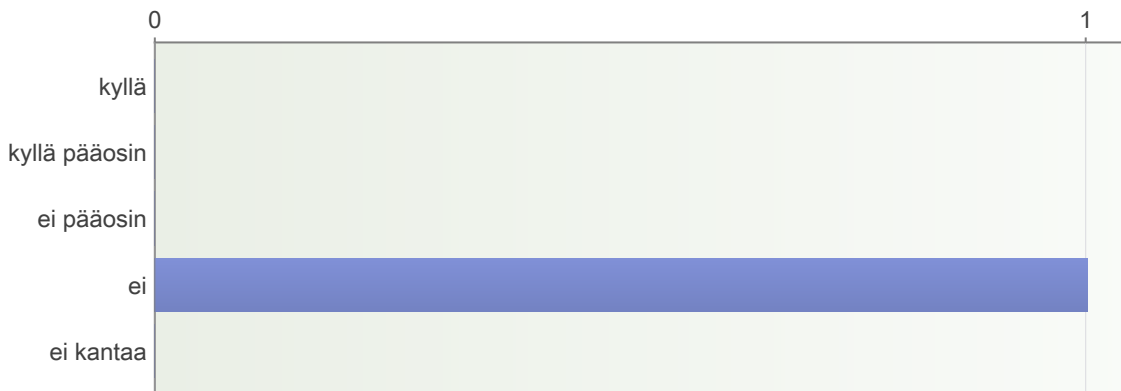
Vastaajien määrä: 1

- Laaja-alaisten palvelutarpeiden yhteensovittamiselle ei ole määrätty palveluntuottajille riittäviä velvoitteita. On jokseenkin mahdotonta ja vähintäänkin kyseenalaista jättää asia rajallisia resursseja omaavan maakunnan neuvontahenkilöstön vastuulle.

Valinnanvapausmalli heikentää maakunnan kykyä toteuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota alueellaan. Palvelut pirstaloituvat, kun palvelut eriytetään perustason palveluihin (suoran valinnan palvelut, mistä sosiaalityön osuus on merkittävästi kavennettu), asiakassetelipalveluihin, henkilökohtaisen budjetin palveluihin sekä liikelaitoksen tuottamiin palveluihin (liikelaitoksen suoran valinnan palvelut, ellei ole yhtiötetty, suurimmaksi osaksi erikoissairaanhoidon palvelut, sosiaalipalvelut) ja muihin erityistason palveluihin.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

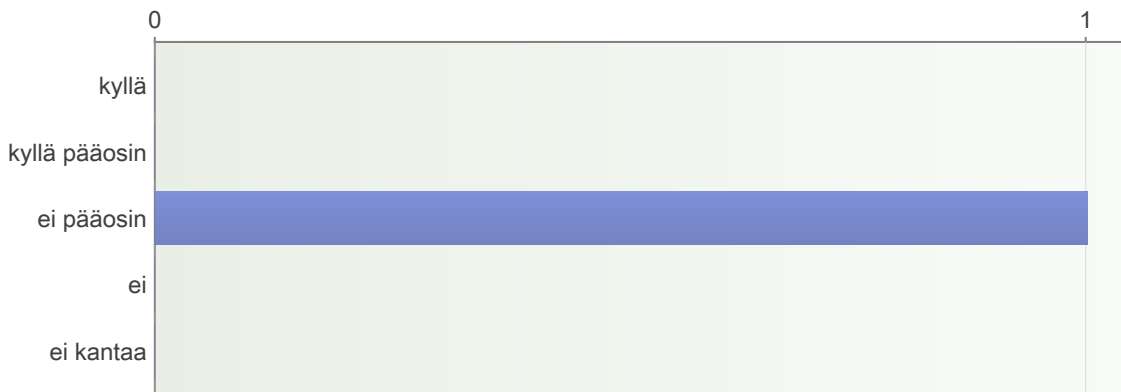
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos päinvastoin hajottaa jo tehdyt integraatiot. Sosiaali- ja terveyspalvelut eriytetään. Pelkkä sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta ei riitä etenkin paljon palveluita tarvitseville, jotka kuitenkin vastaavat suurimmasta osasta sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia.

Lisäksi sekä perusterveydenhuolto että erikoissairaanhoidon lakiluonnoksessa eriytetään toisistaan. Hoitoketjut väistämättä pirstoutuvat monen eri toimijan erillisiksi toiminnoiksi. Tämä tulee haikkaamaan etenkin monisairaiden, iäkkäiden, paljon palveluita käyttävien ja päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivien palveluketjuja. Käytännössä kustannukset sen myötä nousevat.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nyt lausuttavana oleva esitys valinnanvapaudesta mahdollistaa maakunnalle suoran valinnan palveluja tuottamisen liikelaitoksessaan, mikä parantaa pienessä määrin järjestämisvastuun edellytyksiä. Kokonaisuutena arvioiden maakunnan mahdollisuudet käyttää järjestämisvastuuseen kuuluvaa päätösvaltaa on kuitenkin riittämätön.

Valinnanvapauslainsäädäntö kaventaa maakunnan mahdollisuuksia käyttää järjestämisvastuuseen liittyvää valtaa ja toteuttaa järjestämisvastuutaan. Lukuun 9 sisältyvät asetuksenantovaltuudet ovat epätarkoituksenmukaisia ja maakuntien itsehallinnon ja järjestämisvastuun vastaisia. Myöhemmin säädettävillä asetuksilla voitaisiin määrätä yksityiskohtia myöten kaikista suoran valinnan palvelun tuottajille maksettavista korvauksista ja tehdä myös yksittäisiä maakuntia koskevia päätöksiä korvauserusteista.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

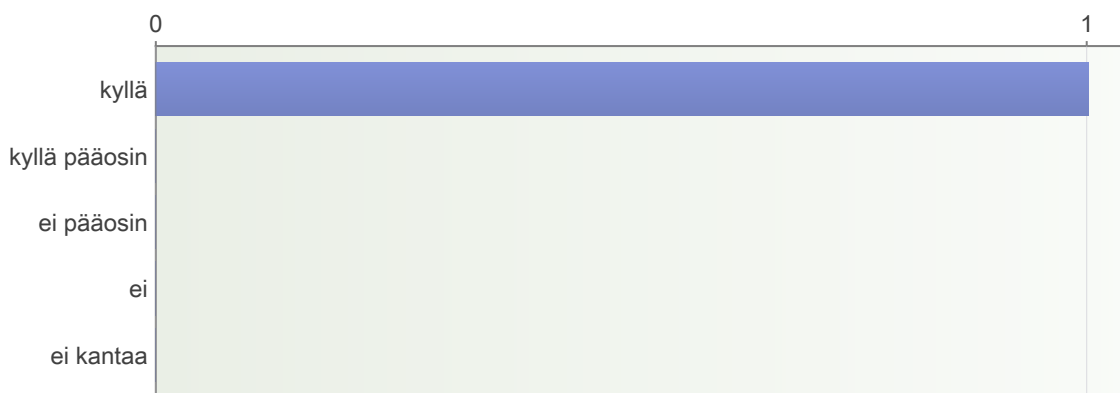
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli hyvinvoinnin edistäminen, ennaltaehkäisevät palvelut ja matalan kynnyksen palveluiden lisääminen toteutuvat käytäntöön eivätkä jää vain ns. kuolleiksi kirjaimiksi voidaan näillä toimenpiteillä varautua myös tulevaisuuden haasteisiin. Hyvinvointiteknologian lisääntyvään käyttöön varautumalla vaikutukset voisivat olla mittavia. Mikäli hyvinvointiteknologian käyttäminen voitaisiin lukea hyväksi henkilöstömitoituksessa, voisivat vaikutukset olla jopa mullistavia palveluntuottajien satsatessa niihin yhä enemmän.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

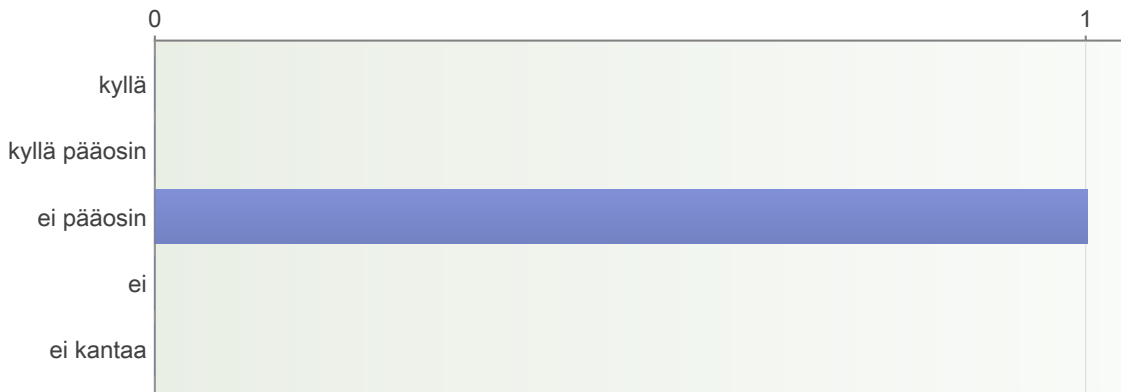
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Koska valtio rahoittaa sote- toiminnan ovat maakunnalliset itsehallintoalueet pakotettuja tulemaan toimeen sillä, mitä heille annetaan. On kuitenkin todennäköistä, että tällainen toiminta johtaa palveluverkon rajuun karsimiseen maakunnan reuna-alueilla ja johtaa perustuslaillisiin ongelmiin tätä kautta.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotetussa valinnanvapausmallissa on perustuslakivaliokunnan vaatimuksesta luovuttu maakunnan velvollisuudesta yhtiöittää valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden tuotanto. Samalla asiakassetelin käyttöalaa on laajennettu, mikä tarkoittaa yksityisen palvelutuotannon lisääntymistä tätä kautta. Asiakassetelin käyttöalan laajennuksella yksityisen palvelutuotannon määrä on pysynyt suurin piirtein samana kuin alkuperäisessä yhtiöttämismallissa.

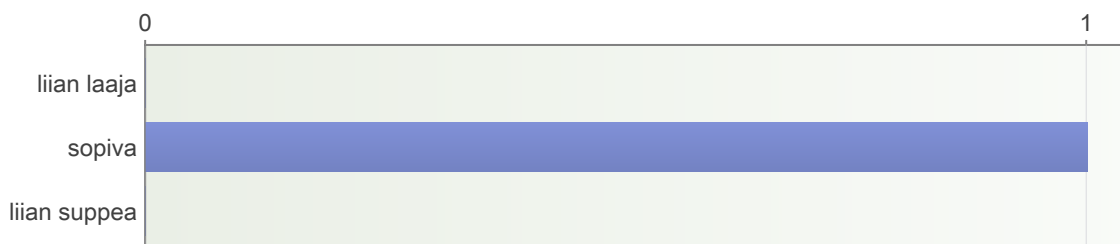
Käytännössä edellä mainittu tarkoittaa, että maakunnan liikelaitoksen tuottaessa itse valinnanvapauspalveluita sen tulee markkinoiden näkökulmasta toimia pitkälti samalla tavalla kuin esimerkiksi osakeyhtiön, vaikka toiminta ei muodollisesti tapahdukaan yhtiömuodossa. Tähän liittyy useita lakiluonnoksessa vielä ratkaisemattomia kysymyksiä. Tällainen on esimerkiksi, mikä vaikutus maakunnan taloudellisissa vaikeuksissa olevalle valinnanvapautaseyksikölleen osoittamalla lisärahoituksella on yksityisten valinnanvapauspalveluiden tuottajien palveluiden rahoitukseen.

Lakiluonnoksessa on haettu ratkaisuja, jotka käytännössä johtavat samaan lopputulokseen kuin aikaisempi lakiin perustuva yhtiöttämismallisuus ilman, että maakunnan tarvitsee muodollisesti yhtiöittää tuottamansa valinnanvapauspalvelut. Tähän saattaa liittyä riski, että maakunnan tuottaessa valinnanvapauspalveluita sen toiminta lopulta kuitenkin katsottaisiin EU-oikeuden näkökulmasta yhtiöttämismallisuuden piirissä olevaksi markkinaehtoiseksi taloudelliseksi toiminnaksi, jolloin sosiaali- ja terveyspalveluja koskeva säätely siirtyisi Euroopan unionin toimivaltaan.

Yhdenvertainen saatavuus ei voi mitenkään toteutua kilpailutilanteessa, sillä myös maakunnan kannattaa keskittää palvelunsa alueille, missä on paremmin toimeentulevaa väkeä, sillä asiakkaat lopulta listataan parhaiten saavutettavissa olevalle sosiaali- ja terveyskeskukselle: ”maakunnan on osoitettava asukkaalle sosiaali- ja terveyskeskus, joka on maakunnan alueella parhaiten asukkaan saavutettavissa.” Maakunnan liikelaitoksella ei siltäkään ole sen enempää rahaa suoran valinnan palveluihin käytettävissä, kuin mitä sille on listautuneiden asiakkaiden myötä budjetoitu. Näin ollen myöskään suoran valinnan palveluissa ei ole joustovaraa. Maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelut on kirjanpidollisesti eriytetty liikelaitoksen muusta toiminnasta.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pelkkää terveyspainotteista sote-keskusta ajatellen sopiva, joskin tämä malli rikkoo jo olemassa olevat toimivat integraatiot.

Sote-uudistusta ja kustannusten hillintää ajatellen liian suppea, sillä mikäli olisi haluttu hillitä kustannusten nousua, olisi tullut tehdä mahdollisimman laaja horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio.

Toisaalta maakunnalle annettu velvollisuus sisällyttää suoran valinnan palveluihin konsultaatio- ja avovastaanottopalveluita on ainakin yksityiskohtaisten perustelujen mukaan osalta täysin epärealistinen: kuvaus siitä, että ” Sote-keskuksen kiirevastaanotolta voidaan tarvittaessa ohjata asiakkaat edellä mainittujen erikoisalojen jatkotutkimuksiin ja seurantaan seuraavana arkipäivänä ja näin vähentää yhteispäivystysten epätarkoituksenmukaista käyttöä” on täysin epärealistinen, sillä maakunnan liikelaitoksella ei voi mitenkään olla niin paljon erikoislääkäreitä, että heitä liikenisi jokaiseen sote-keskukseen seuraavaksi arkipäiväksi – puhumattakaan, että kyseisillä erikoislääkäreillä olisi niin löysää, että he voisivat odotella, josko kiirevastaanotoilta sattuu ohjautumaan potilaita seuraavalle arkipäivälle.

Lisäksi sisätaudit eivät ole mikään yhtenäinen erikoisala, vaan se käsittää lukuisan joukon suppeita erikoisaloja: mm. reumataudit, kardiologian, endokrinologian, nefrologian ja gastroenterologian.

Sinänsä toki ajatus eri erikoislääkäreiden jalkautumisesta on erittäin kannatettava ja hyödyllinen.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

24. Vapaamuotoiset huomiot.

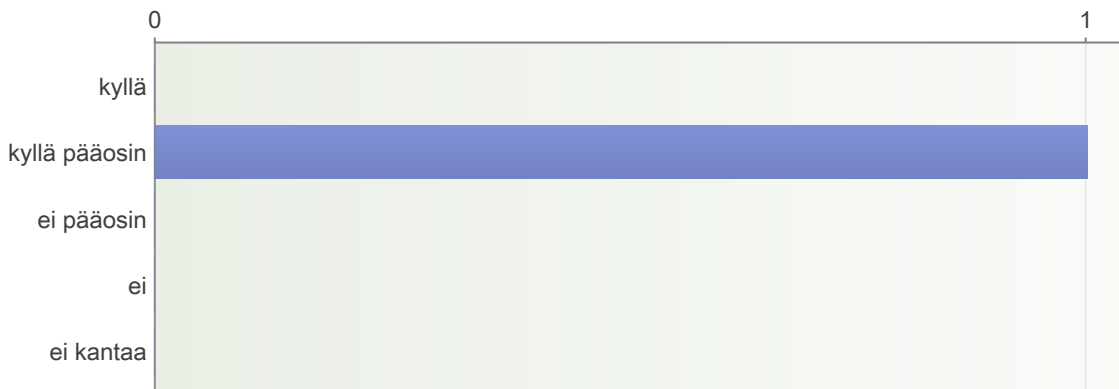
Vastaajien määrä: 1

- Esityksen 18 § 3 mom. palvelut ovat osin liian laajat ja osin liian suppeat. Momentin 7-kohtaisesta luettelosta puuttuvat kokonaan suun hoidon palveluihin liittyvät laboratoriopalvelut eikä perusteluistakaan ilmene, kuinka ne on tarkoitus tässä mallissa järjestää. Erikoislääkäripalveluiden ja ammattihenkilöiden konsultaatiot ja vastaanottotoiminta suun terveydenhuollossa on myös osin epäselviä.

Suun hoidon järjestelmämuutos luo suuren riskin kustannusten kasvuun, kun asiakkaille syntyy oikeus valita yksityinen palveluntuottaja julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuilla. Lisäkustannuksia aiheutuu myös siitä, että suun terveydenhuollon saatavuuden paraneminen lisää palvelujen kysyntää. Keskeistä on, millä kapitaatiohinnalla palveluntuottajat ottavat vastuulleen asiakkaan suun terveydenhuollon. Korvausten suuruus tulee määrittelemään sitä, parantaako malli lopulta palvelujen saatavuutta ja laatua. Suun hoidon palvelujen maantieteellinen keskittyminen näyttää ilmeiseltä eli alueellista tasa-arvoa uudistus ei ainakaan paranna nykyiseen verrattuna.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Esitys jättää epäselväksi ainakin kotisairaanhoidon ja fysioterapian aseman: milloin on kyse asiakassetelipalvelusta ja mikä kuuluu sote-keskukselle. Samoin epäselvää on, miten kotisairaanhoidon lääkäripalvelu järjestyy, sote-keskuksesta, liikelaitoksesta vai asiakassetelipalveluna?

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

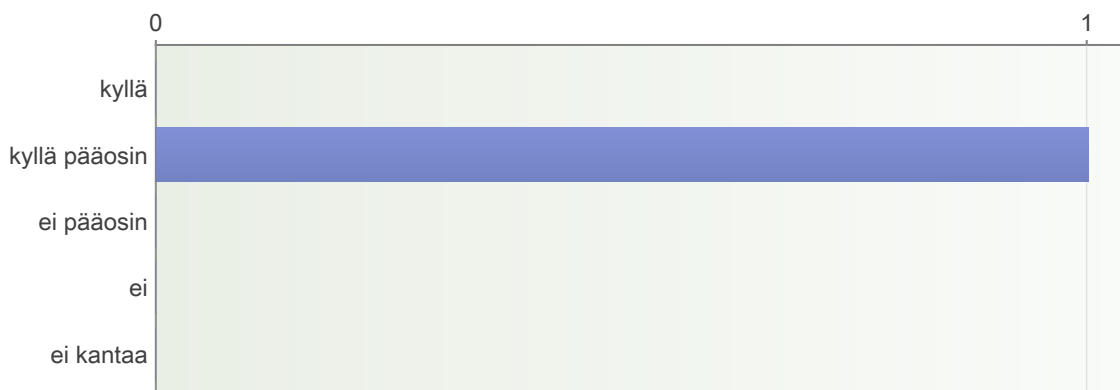
- 18 § 3 momentissa kuvattu luettelo on melko selkeä. Ennaltaehkäisevään toimintaan liittyvät muut palvelut ja näiden toteuttaminen jäävät kuitenkin epäselväksi. Kuvantamispalveluiden osalta jää epäselväksi tarkoitetaanko natiivikuvia vai myös vaativampia kuvauksia?

18§:ssä todetaan myös, että maakunnan on sisällytettävä suun hoidon yksikössä tuotettaviin suoran valinnan palveluihin maakunnan palvelutarve ja palvelutarjonta huomioon ottaen riittävä määrä 3 momentissa mainittuihin palveluihin liittyviä terveydenhuollon ammattihenkilöiden konsultaatio- ja vastaanottopalveluja. Epäselväksi jää, minkä tahon kustannus- ja tuotantovastuulla nämä palvelut lopulta olisivat ja mitä nämä palvelut käytännössä olisivat? Suoran valinnan ja maakunnan liikelaitoksen tuottamien muun kuin suoran valinnan palvelut kaipaavat tarkentamista ja konkretisointia.

Kihniön kunta yhtyy Suomen Kuntaliiton esitykseen, missä Kuntaliitto esittää säädettäväksi, että maakunnalla olisi harkintavalta päättää, mitä palveluita, missä laajuudessa ja millä keinoin tarjottaisiin suoranvalinnan palveluna tai suoran valinnan palveluiden yhteydessä liikkuvina, etäpalveluina tai konsultaatioina.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

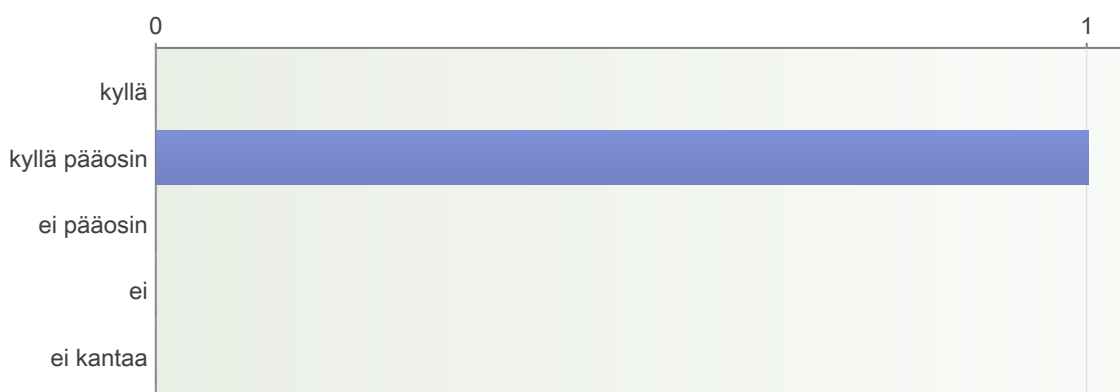

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

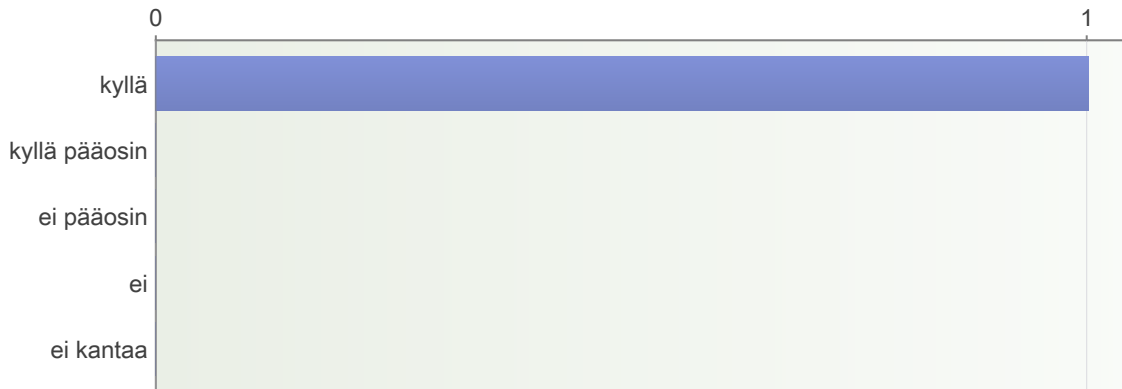

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

36. Vapamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin käyttö sosiaalisessa kuntoutuksessa voi olla hyvin haasteellista, sillä nämä asiakasryhmät eivät välttämättä kykene valitsemaan.

Asiakasseteli on liian velvoittava kohdan 10 ja 11 osalta ("on tarjottava"), missä asiakassetelillä valitaan erikoissairaanhoidon palveluja. Mikäli pykälä olisi enemmän mahdollistava kuin velvoittava, erikoissairaanhoidon ei kohdistuisi niin suurta riskiä esimerkiksi päivystysten osalta.

Käytännössä tehdyt rajaukset eivät välttämättä riitä turvaamaan päivystyksiä, sillä jo muutaman avainhenkilön lähtö tekee sen, että maakunnan on pakko käyttää asiakaseteleitä myös näissä kohdissa 10 ja 11 selvittääkseen hoitotakuusta. Päivystys vaarantuu siten joka tapauksessa.

Toisaalta kohta 10 on vahvasti ristiriidassa sen kanssa, että julkiselta toimijalta on edellytetty vahvaa keskittämistä ja ollaan vastikään terveydenhuoltolain 45§ mukaan viemässä oikeus tehdä anestesiaa /anestesiologia vaativia leikkaustoimenpiteitä 1.1.2018 alkaen. Lisäksi 1.1.2018 voimaan tulevassa keskittämisasetuksessa on 7§ erikseen vielä mainittu juuri tekonivelleikkausten sekä selkäleikkausten keskittäminen

("Leikkaustoiminta, joka edellyttää leikkaussaliolosuhteita ja anestesiaa, tulee kokonaisuudessaan koota niihin sairaaloihin, joissa on ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystys" ja "tulee ympärivuorokautista perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystystä ylläpitäviin sairaaloihin koota primääri lonkan, polven ja olkapään tekonivelten leikkaushoito")

Mikäli tämä oikeus tulee asiakassetelillä yksityiselle toimijalle mahdolliseksi, myös julkisella toimijalla tulee säilyä mahdollisuus tehdä näitä kirurgisia toimenpiteitä aluesairaaloissa (esimerkiksi yksityiskohtaisten perustelujen s. 31 mainitut tyräleikkaukset, keskihermon vapautukset, jalkateräleikkaukset, samoin kuin tekonivelleikkaukset, selkäleikkaukset jne)

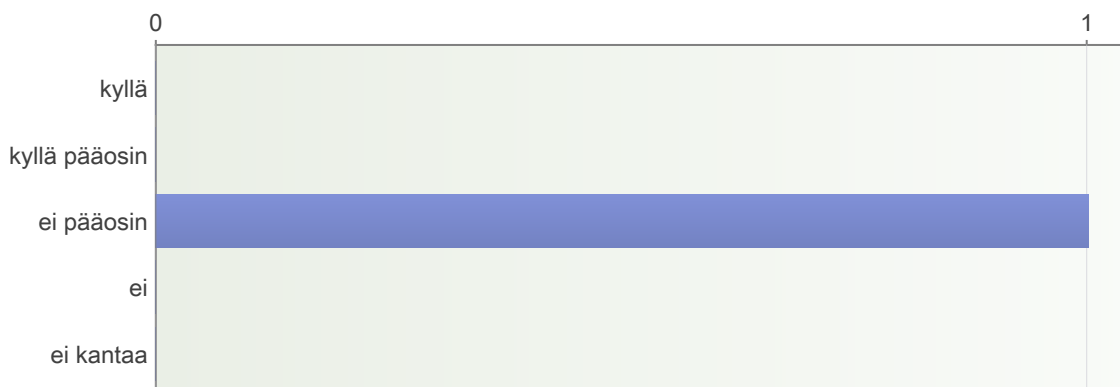
Sinänsä asiakassetelit ovat oiva keino lisätä valinnanvapautta. Ne soveltuvat erinomaisesti esimerkiksi kuntoutuspalveluihin, kotipalveluun sekä asumispalveluihin. Myös erikoissairaanhoidon palveluissa niiden käyttö on suotavaa, mutta enemmän täydentävänä, kuin maakuntaa velvoittavana. Esimerkiksi jos saatavuutta olisi haluttu parantaa hoitotakuun kiristämällä, asiakassetelit olisivat olleet tähän oiva työkalu, missä yksityinen tuottaja olisi ollut täydentämässä julkista (kuten nytkin on ollut).

Asiakassetelin käyttö tietyissä erikoissairaanhoidon polikliinisissa toimenpiteissä (kohta 8) on myös asianmukaista. Myös anestesiaa vaativa leikkaustoimintaa voi sinänsä tarjota rajallisessa määrin myös asiakassetelillä, mikäli saadaan varmistettua päivystyksen toimivuus ja mikäli myös julkiselle toimijalle annetaan aluesairaaloissa samat oikeudet. Tekonivelet ja muun vaativan kirurgian tulee säilyä keskitettynä.

Toisaalta samalla tulee mietittäväksi, miksi kunnat eivät voisi jatkossakin järjestää itse sote-palveluitaan ja pitää toiminnassa omia aluesairaaloitaan, kun viimeaikaisen vahvan keskittämisen sijaan nyt ollaan purkamassa keskittämistä ja hajauttamassa toimintaa valinnanvapauden myötä. Kunnat voisivat tehdä halutessaan itsenäisesti yhteistyötä myös yksityisten kanssa kaikissa näissä asiakassetelipalveluissa.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

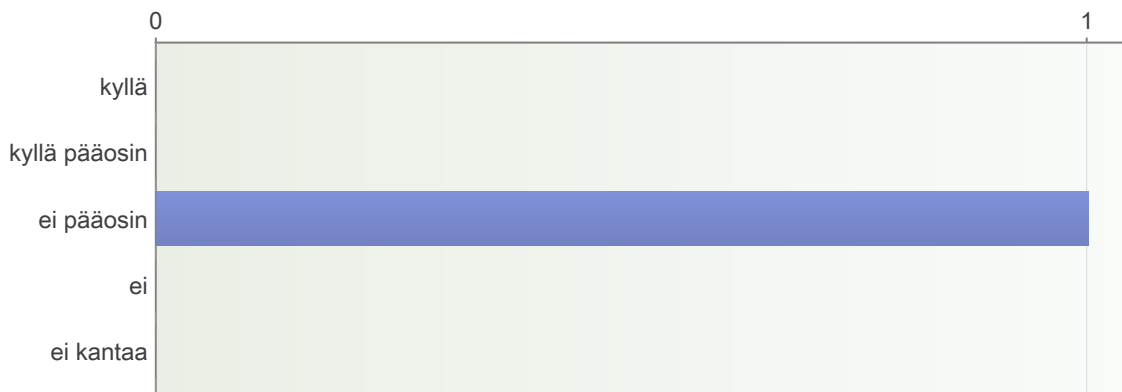
Vastaajien määrä: 1

- ”palveluista maakunta voi rajata asiakassetelin käyttöönoton laajuutta kussakin 1 momentissa tarkoitetussa palvelussa, jos se on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai palvelujen kustannustehokkaan järjestämisen perusteella. Asiakasseteliä ei saa käyttää, jos asiakas- tai potilasturvallisuus voi vaarantua. Maakunta ei voi ottaa asiakasseteliä käyttöön sellaisissa 1 momentin 10 ja 11 kohdassa tarkoitetuissa palveluissa, joissa asiakassetelin käyttöönotto voi vaarantaa maakunnan liikelaitoksen laki-sääteisistä tehtävistä suoriutumisen.”

Kun arvioidaan maakunnan kykyä suoriutua lakisääteisistä tehtävistä, ei pelkästään oman maakunnan päätökset riitä turvaamaan lakisääteisiä tehtäviä, esimerkiksi päivystystä. Mikäli päivystyksen avainhenkilöt siirtyvät vaikkapa vain naapurimaakuntaan asiakassetelituottajiksi, ei oman maakunnan tekemä rajausta riitä turvaamaan päivystyspalveluita omassa maakunnassa etenkin operatiivisella alalla. (jos anestesioogit ja kirurgit lähtevät kevyempiin tehtäviin pois raskaista päivystyspisteistä, kuka hoitaa päivystysleikkaukset?). Tämä on selvä riski 24§:ssä.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

40. Vapaamuotoiset huomiot.

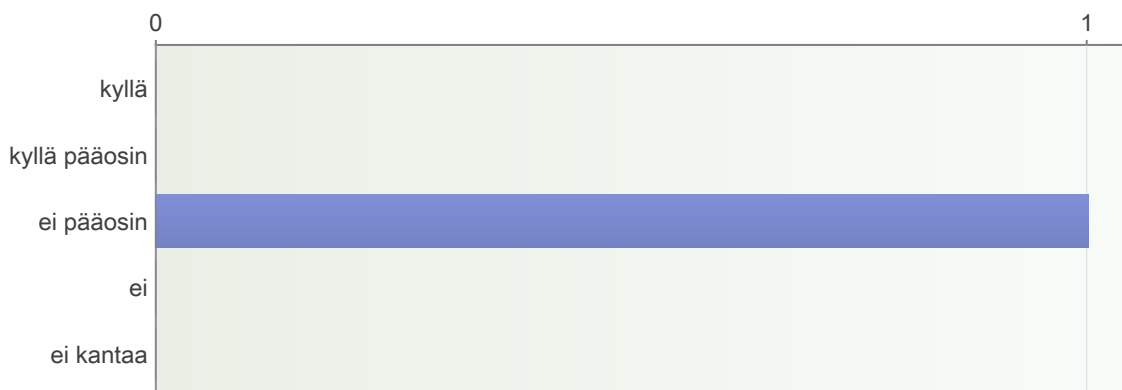
Vastaajien määrä: 1

- Tämä valtakunnallisen erikoissairaanhoidon osuus jää varsin ohueksi:
”Maakunnan on otettava asiakassetelin tarkemmasta käytöstä päättäessään huomioon järjestämislain 26 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.”

On suotavaa, että koko maan tasolla samat säännöt koskevat sekä julkisia, että yksityisiä toimijoita esimerkiksi operatiivisen toiminnan osalta.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

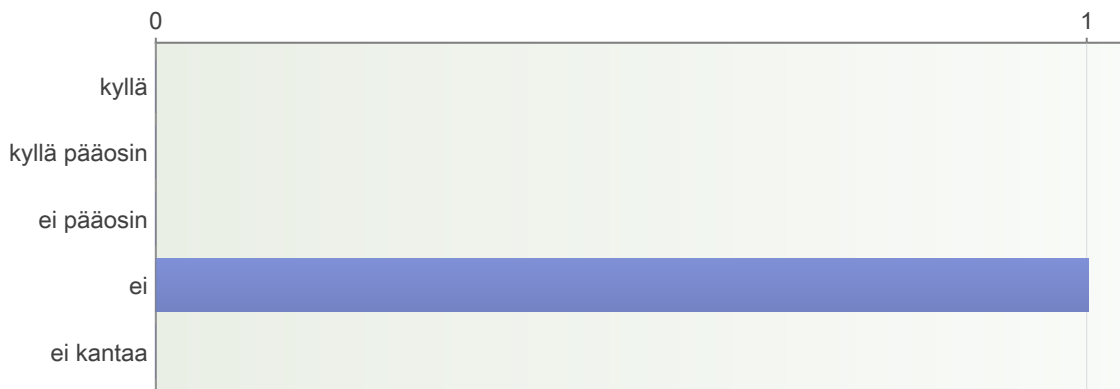
42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakasseteli lisää asiakkaan valinnanvapautta. Päätösoikeus asiakassetelin myöntämisestä on maakunnalla ja asiakas voi vain valita, mistä hän palvelun hakee. Valinta maakunnan liikelaitoksen ja muiden palvelutuottajien välillä tapahtuu siinä, valitseeko asiakas ylipäänsä asiakassetelin. Huomioitavaa on, että asiakkaiden kyky tehdä valintoja vaihtelee suuresti.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

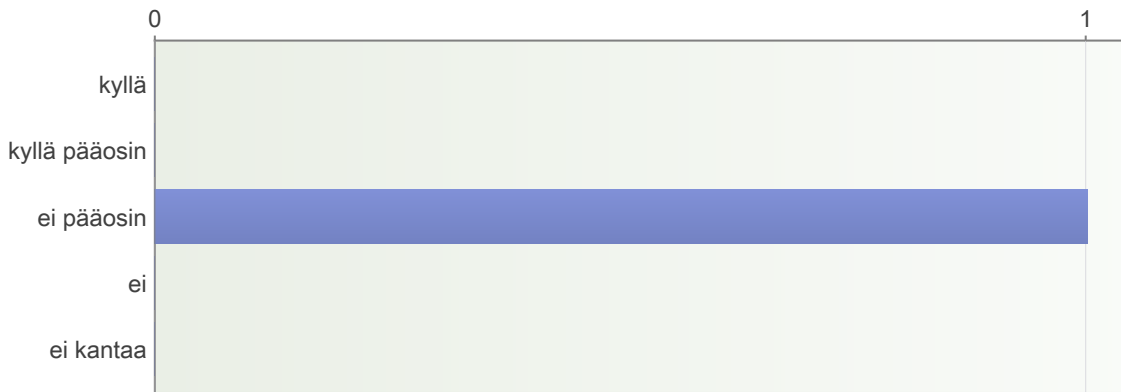
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiehdotuksen mukaan maakunnan oikeutta päättää järjestämisvastuulleen kuuluvien palvelujen tuottamistavasta on rajoitettu. Maakunnalla olisi lakisääteinen velvollisuus tarjota asiakasseteli laissa säädetyissä palveluissa. Mikäli asiakas kieltäytyy asiakassetelistä, maakunnalla on viimekätinen vastuu tuottaa vastaavat palvelut. Mikäli maakunnalla olisi mahdollisuus valita, missä palveluissa se ottaisi käyttöön asiakassetelin, se voisi ottaa huomioon palvelujärjestelmän päällekkäisyyteen ja työvoiman saatavuuteen liittyviä kysymyksiä.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

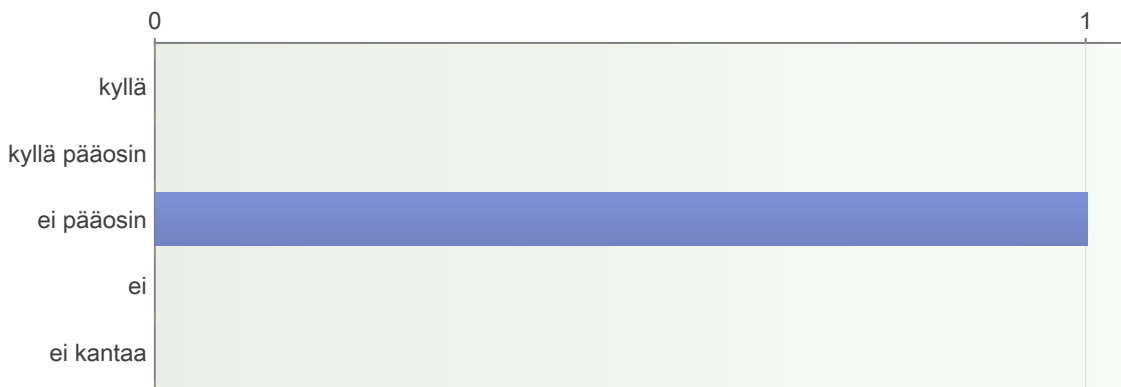
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaista budjettia koskevat säännökset ovat epäselviä, eivätkä mahdollista sen arviointia, millainen järjestelmä näiden perusteella syntyy. Säännökset soveltuisivat henkilökohtaista budjettia koskevaan rajattuun kokeiluun, mutta eivät pysyvän toiminnan pohjaksi. Henkilökohtaisen budjetin velvoittavuudesta tulisi luopua.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

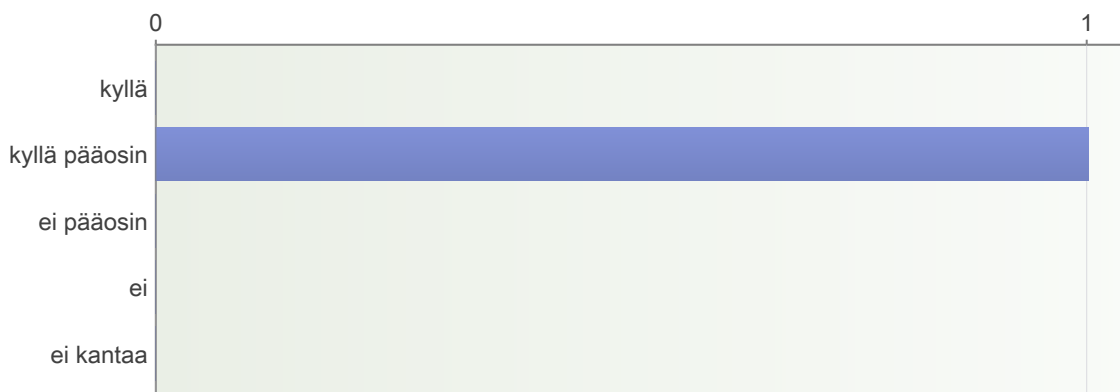
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Haasteena on, että sosiaali- ja terveystieteistä puuttuvat sosiaalihoitoon palvelut. Palvelukokonaisuudet tulevat pilkottuiksi valinnanvapauden seurauksena ja näin palvelut pirstaloituvat erillisiksi kokonaisuuksiksi. Asiakassuunnitelman laadinta ei näin toteudu tarkoituksenmukaisella tavalla. Ongelmaksi muodostuu myös suunnitelmien seuranta; kenen vastuulla on kokonaisvaltaisesta palvelusta huolehtiminen.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

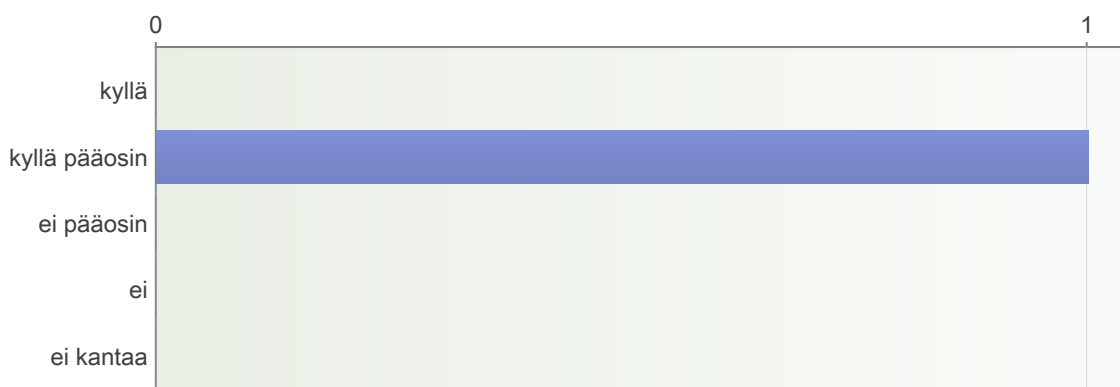
50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan on sallittava kaikkien hyväksymiskriteerit täyttävien suoran valinnan, asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin piirissä olevien palveluiden palveluntuottajien liittyminen maakunnan palveluverkkoon.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

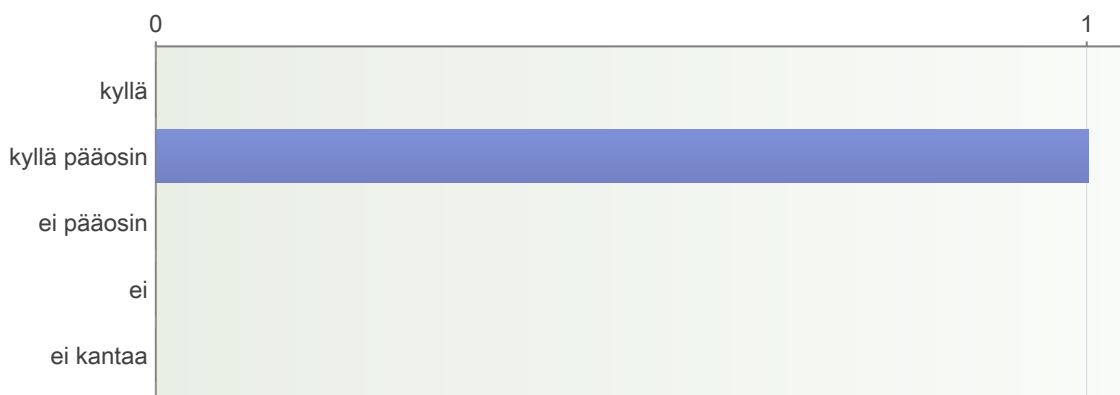
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitysluonnoksen 43 § edellyttää maakunnan tekevän hallintopäätöksen ehdoista, joita maakunta asettaa palveluntuottajille. Maakunta voi asettaa lakisääteisten vaatimusten lisäksi muita ehtoja suoran valinnan palveluntuottajalla tai asiakassetelillä tai henkilökohtaisella budjetilla annettavan palvelun palveluntuottajille.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

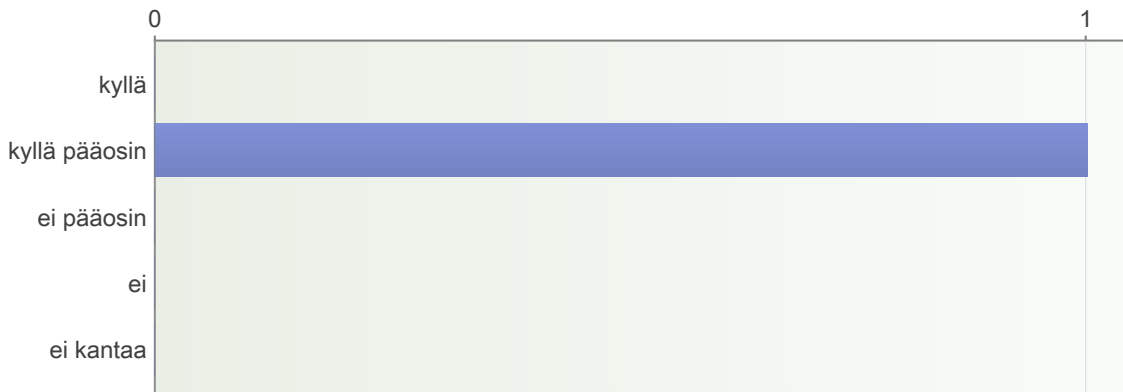
54. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen 51 §:n mukaisesti yksityisen suoran valinnan palveluntuottajan ja maakunnan olisi tehtävä sopimus maakunnan alueella olevista sosiaali- ja terveyskeskuksista tai suunhoidon yksiköistä ennen niiden toiminnan aloittamista.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

56. Vapaamuotoiset huomiot.

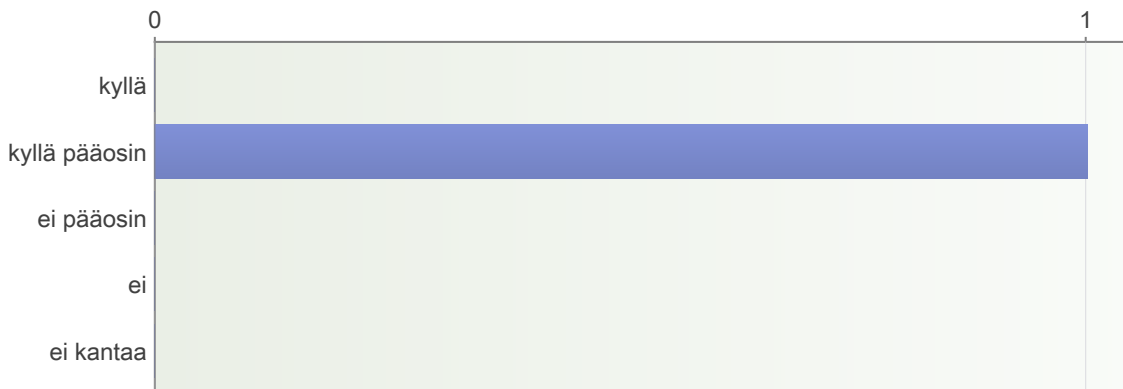
Vastaajien määrä: 1

- Myönteistä on, että suoran valinnan palveluntuottajalla on velvollisuus tehdä yhteistyötä maakunnan ja kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi maakunnassa.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

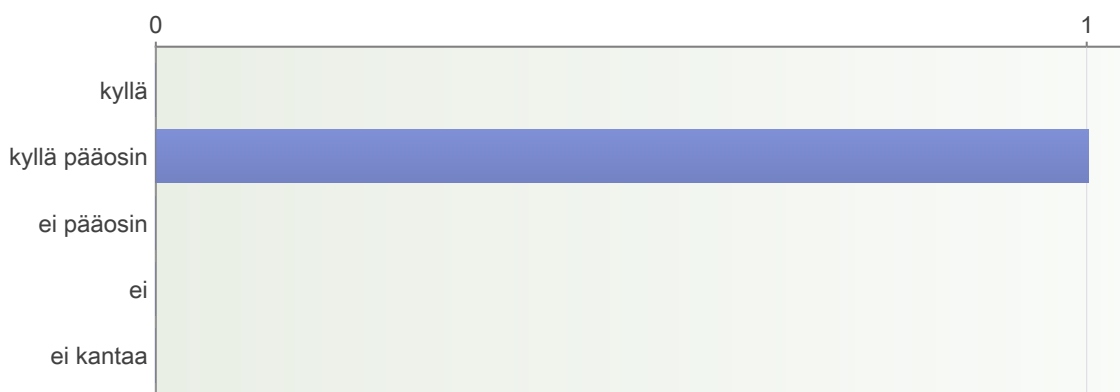
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote- keskuskeskukset saavat kiinteän korvauksen, joka perustuu listautuneiden asiakkaiden määrään ja asiakkaiden hyvinvointiriskiin.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

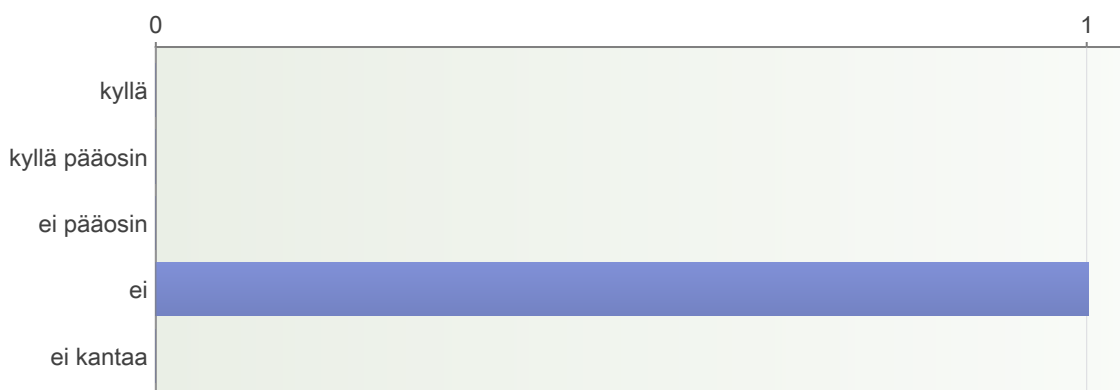
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sääntely on yleisluonteista ja valtioneuvosto voi antaa asetuksella tarkempia säännöksiä, minkä vuoksi ei ole arvioitavissa. millaiseksi korvausjärjestelmä käytännössä muodostuu. On kannatettavaa, maakunnalla on mahdollisuus huomioida alueelliset erityistarpeet. Maakunnalla on hyvä olla kiinteän korvauksen lisäksi käytettävänä sekä suoriteperusteisia että kannustimiin perustuvia korvauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

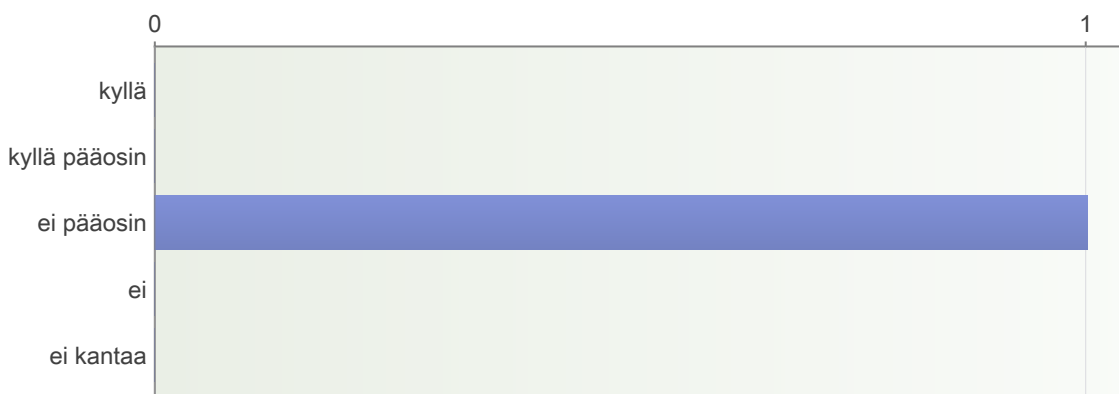
Vastaajien määrä: 1

- Julkiselle toimijalle tulee todennäköisesti jäämään kaikkein heikoimmassa asemassa olevat, moniogelmaiset, paljon palveluita tarvitsevat, joiden kyky valita on usein heikko.

Maakunnan liikelaitoksen sote-keskuksella ei ole mahdollisuutta hankkia omia tiloja, vaan se joutuu olemaan maakunnalla markkinaehtoisella vuokralla, hankkimaan laboratorio- ja röntgentutkimukset markkinahinnalla. Sen sijaan yksityisellä nämä voivat olla omassa omistuksessa, jolloin näiden osuus kustannuksista voivat jäädä julkista pienemmiksi. Lisäksi julkinen on velvoitettu noudattamaan hankintalakia, mikä tekee kilpailuttamisesta ja hankinnoista julkisille huomattavasti raskaamman ja jäykemmän.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

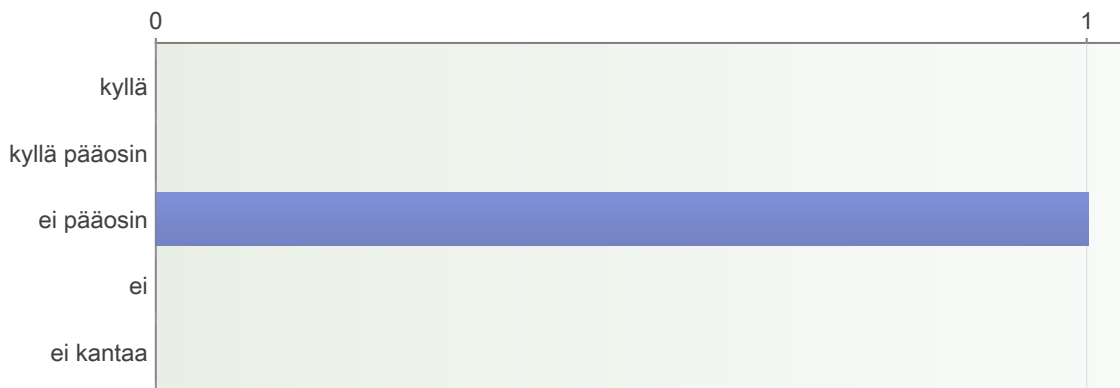
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnanliikelaitoksen asiakassetelien käyttöönotto on vaiheistettu vuosille 2020 – 2022. Ajallinen vaiheistus helpottaa henkilökohtaisen budjetin ja asiakassetelin käyttöönottoa, mutta aikataulu on edelleen kireä erityisesti asiakkaan näkökulmasta.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

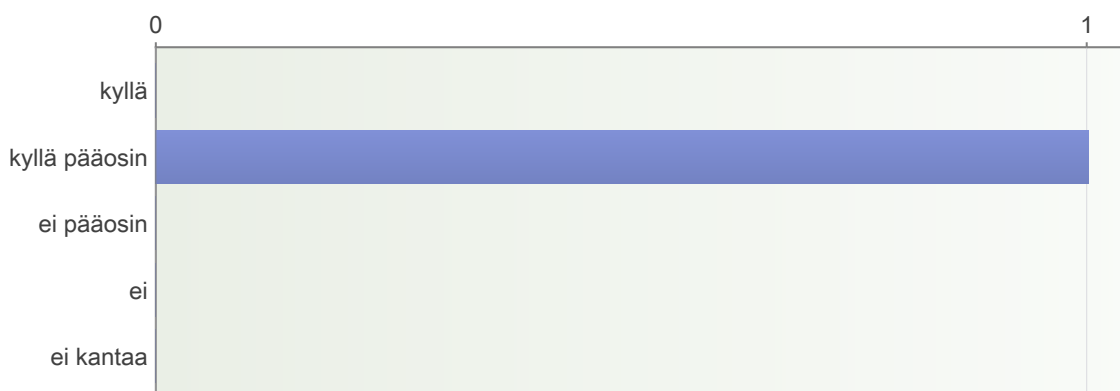
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluiden siirtyminen on vaiheistettu kahteen ajankohtaan 1.1.2021 ja 1.1.2022. Ajallinen vaiheistus siirtymäaikaoneen helpottaa sote- keskusten käyttöönottoa, mutta aikataulu on edelleen kireä näin suurelle muutokselle.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

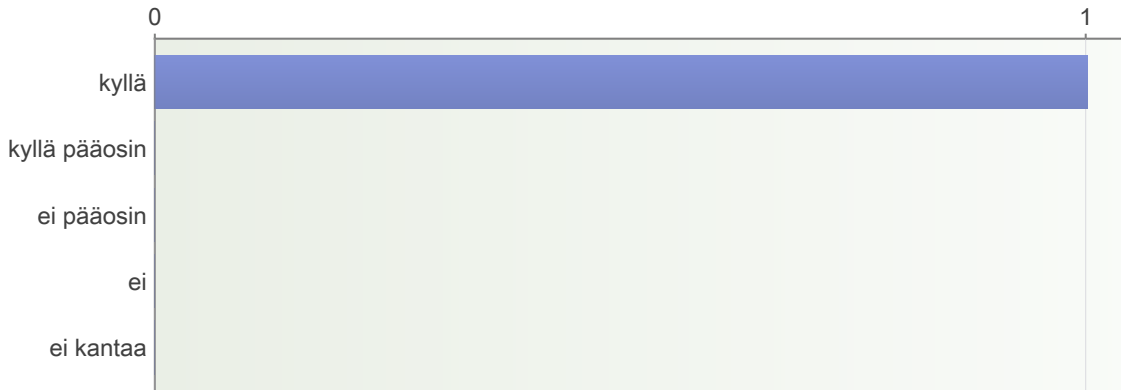
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan on siirrettävä suun hoidon palvelut kahdessa vaiheessa 1.1.2022 ja 1.1.2023 alkaen. Suunhoidon yksikön palveluiden siirtymäsäännökset sinänsä turvaavat palvelujen saatavuuden.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

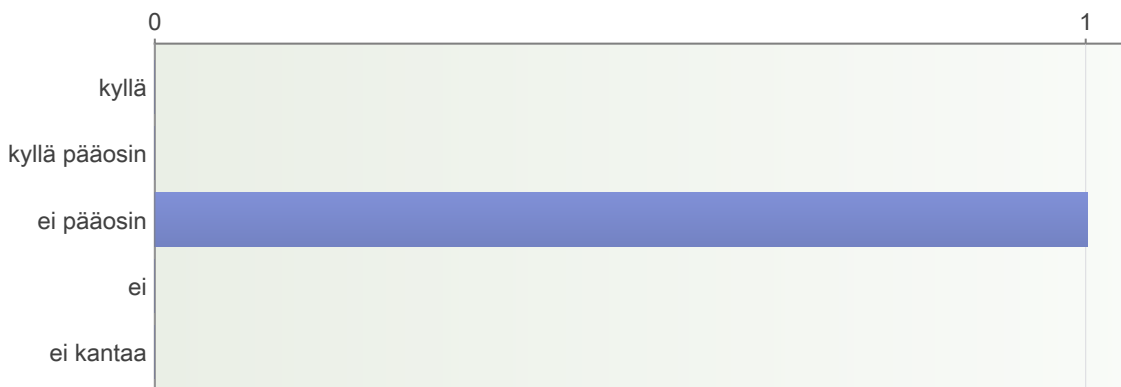

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tietojärjestelmiä koskevat vaatimukset voivat osoittautua pienille tuottajille (esimerkiksi pienet lääkäriasemat) kalliiksi. Esimerkiksi Kanta-yhteensopivuuden vaatimuksen osalta. Tuottajille asetettavat ehdot kuten tiedonantovelvoitteet, tietojärjestelmävaatimukset ja vastuu hoitokomplikaatioista vaativat palveluntuottajilta merkittävästi taloudellisia ja henkilöresursseja sekä riskinkantokykyä, joita mikroyrityksillä ja pienillä tuottajilla ei vaaditussa mittakaavassa usein ole. Mitä enemmän ehtoja on ja mitä tiukempia vaatimukset ovat, sitä enemmän ne luovat kilpailuetua suuremmille palveluntuottajille, jotka voivat hyödyntää toimintansa mittakaavaa vastatessaan ehtoihin ja vaatimuksiin.

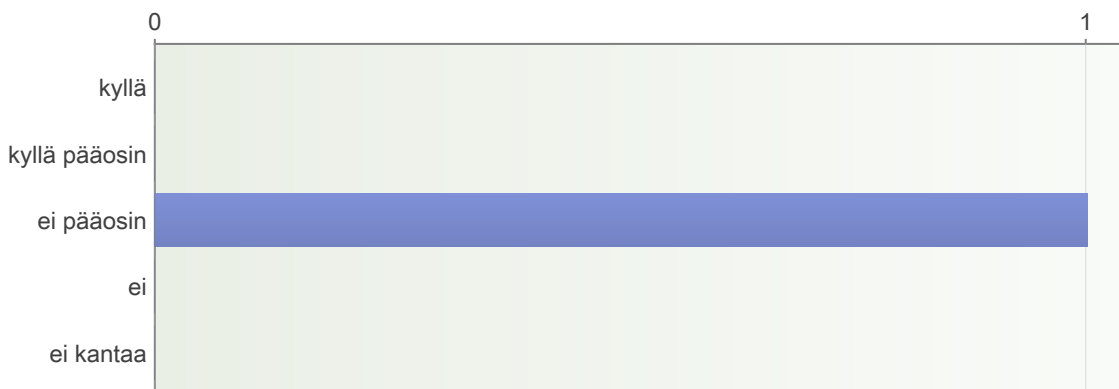
Pienten yritysten kannalta ongelmallista on mm. seuraavat:

Esityksessä palveluntuottajille on asetettu mittavia raportointivelvoitteita. Pienten yksityisten palveluntuottajien ja ammatinharjoittajien alalle tulolle tämä asettaa merkittävän haasteen, jos palveluntuottajilla ei ole käytössä toiminnanohjausjärjestelmiä raportoinnin suorittamiseksi. Suoran valinnan tuottajille esitetty kuuden kuukauden irtisanoutumisaikaa maakunnan palveluntuottajaverkosta kasvattaa alalle tulon riskiä.

Valinnanvapauden piirissä olevilta palveluntuottajilta edellytetään vastuuta toiminnastaan johtuvista hoitokomplikaatioista. Varautuminen näihin vastuisiin tulee kasvattamaan palveluntuottajien kustannuksia ja siten vaikeuttaa palveluntuottajaksi liittymistä. Palveluntuottajien on lisäksi annettava maakunnalle tiedot annetuista palveluista, palvelujen kustannuksista sekä annettujen palvelujen vaikutuksista. Tietojen hankkiminen palvelujen vaikutuksista voi muodostua erittäin merkittäväksi hallinnolliseksi kustannukseksi. Muuten mm. kuntoutuspalveluissa, kotisairaanhoidon palveluissa ym. pienten tuottajien asema on hyvin huomioitu mm asiakaseteleillä.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yleisperusteluissa vaikutuksia on arvioitu oikean suuntaisesti, mutta suppeasti. Uudistusten vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi sosiaalihuollon asiakkaan kannalta.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kunnan vaikutusmahdollisuudet sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen poistuvat. Uudistuksen myötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämistehtävä jää pääosin kuntiin.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.